Trafi Liikenteen turvallisuusvirasto Trafiksäkerhetsverket

LAUSUNTO

Päiväys/ Datum 4.9.2018

Dnro/Dnr TRAFI/508424/03.03.01/2018

Viite/ Referens Asiantuntijapyyntö E 58/2018 vp

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Liikenteen turvallisuusviraston lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle Komission tiedonannosta koskien kolmatta toimenpidepakettia Euroopan unionin liikennejärjestelmien uudenaikaistamiseksi sekä siihen liittyvästä liikenneturvallisuuden toimenpidepaketista, E 58/2018 vp

Komission toukokuussa 2018 julkaisemaan kolmanteen toimenpidepakettiin sisältyy sekä strategiatason ehdotuksia, että lukuisia säädösaloitteita. Useimmista pakettiin sisältyvistä säädösaloitteista Trafia kuullaan myös niihin liittyvien U-kirjeiden käsittelyn yhteydessä, joten tässä lausunnossa keskitytään itse tiedonantoon yleisemmällä tasolla, sekä erityisesti E-kirjeessä esiteltyyn Komission liikenneturvallisuuden strategiseen toimenpidesuunnitelmaan.

Komission kolmas toimenpidepaketti täydentää kahta aiemmin annettua toimenpidepakettia ja niihin liittyviä säädösaloitteita, jotka yhdessä muodostavat yhden viime vuosikymmenien suurimmista tieliikenteen EU-säädösten uudistamishankkeista. Trafin asiantuntijat avustavat tarvittaessa ministeriötä aloitteiden käsittelyssä ja mahdollisessa käytännön toteutuksessa.

Liikkuvuuspaketti kokonaisuudessaan tähtää puhtaampaan, turvallisempaan ja modernimpaan liikenteeseen, jossa automaatiolla ja uudella teknologialla on iso rooli. Liikkuvuuspaketin aiemmissa osissa on keskitytty mm. tieliikenteen sosiaalisiin kysymyksiin sekä tieliikenteen markkinoille pääsyyn ja liikenteen hinnoitteluun. Nyt annetussa kolmannessa paketissa painopiste on selkeästi liikenteen turvallisuudessa, päästöissä sekä liikenteen automaatiossa. Trafi pitää kolmannen liikkuvuuspaketin tavoitteita kannatettavina.

Kolmanteen pakettiin kuuluu myös Komission liikenneturvallisuutta koskeva uusi strateginen toimintasuunnitelma. Liikenneturvallisuustilanteen myönteinen kehitys on pysähtynyt, joten uusi strategia on tervetullut. Oheinen kaavio kuvaa liikennekuolemien nykytilannetta ja tavoitetta EU-tasolla.

Trafi pitää Komission esittämää strategisen tason toimintasuunnitelmaa onnistuneena. Se kattaa liikennejärjestelmän keskeiset komponentit, kuten tieympäristön, ajoneuvot sekä teiden käytön (kuljettaja) niihin kohdistettuine avaintoimenpiteineen. Lisäksi se sisältää suunniteltuja toimenpidekokonaisuuksia EU-tasoiseen liikenneturvallisuustyön hallinnointiin sekä rahoitukseen.

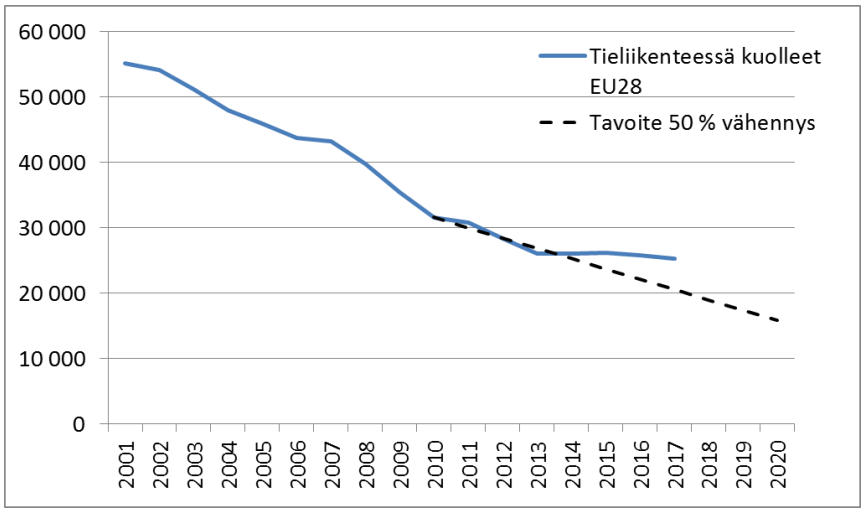

Strategia tarjoaa hyvän perustan Suomen kansalliselle liikenneturvallisuustyölle 2020-luvulla. Nykyinen valtakunnallinen liikenneturvallisuustyö Suomessa pohjautuu pitkälti vuonna 2016 laadittuun valtioneuvoston periaatepäätökseen tieliikenneturvallisuuden parantamiseksi. Trafilla on keskeinen rooli tämän periaatepäätöksen toteuttamisen seurannassa.

Trafi on myös osallistunut Komission johtaman korkean tason liikenneturvallisuusryhmän työskentelyyn. Komissio esittää tämän ryhmän roolin vahvistamista liikenneturvallisuustyön strategisessa ohjauksessa ja valvonnassa. Samalla Komissio esittää laativansa yhdessä jäsenvaltioiden kanssa listan liikenneturvallisuustyön suorituskykyä mittaavista indikaattoreista. Trafi pitää näitä ehdotuksia kannatettavina ja on sitoutunut toimimaan tässä työssä jatkossakin yhdessä liikenne- ja viestintäministeriön kanssa.

Komission liikenneturvallisuuden toimintasuunnitelmaan sisältyy monia toimenpide-ehdotuksia. Ehdotukset on laadittu EU-tason näkökulmasta. Jokaisella maalla on kuitenkin liikenneturvallisuuden parantamisen suhteen omat erityiset haasteensa. Suomessa liikenneturvallisuuden parantamisen haasteissa korostuvat kohtaamisonnettomuudet sekä Suomen ajoneuvokannan korkea keski-ikä.

Ajoneuvokannan korkea ikä tarkoittaa myös sitä, että autojen passiivinen ja aktiivinen turvallisuus ovat huonommalla tasolla Suomessa, kuin niissä maissa joissa ajoneuvojen keski-ikä on alhaisempi. Uudet henkilöautomallit on arvioitu sekä suomalaisissa ja ulkomaisissa tutkimuksissa 10–40 % turvallisemmiksi verrattuna 10 vuotta vanhempiin automalleihin. Esimerkiksi ajovakauden hallintajärjestelmä ESC vähentää loukkaantumiseen johtavia onnettomuuksia noin 7–11 % ja liikennekuolemia noin 15–20 %. Älykkään nopeusavustimen (ISA, Intelligent Speed Assistance) on puolestaan arvioitu vähentävän liikennekuolemia 20%, mikäli se olisi ajoneuvoissa vakiovarusteena (ETSC:n arvio).

Voidaan varmuudella todeta, että erilaiset kuljettajaa avustavat järjestelmät, kuten kaistavahti, ennakoiva hätäjarrutus, älykäs nopeusavustin ja kuljettajan väsymyksen tunnistava järjestelmä parantavat uusien autojen turvallisuutta merkittävästi. Trafi kannattaa toimenpiteitä, jotka edistävät näiden järjestelmien yleistymistä

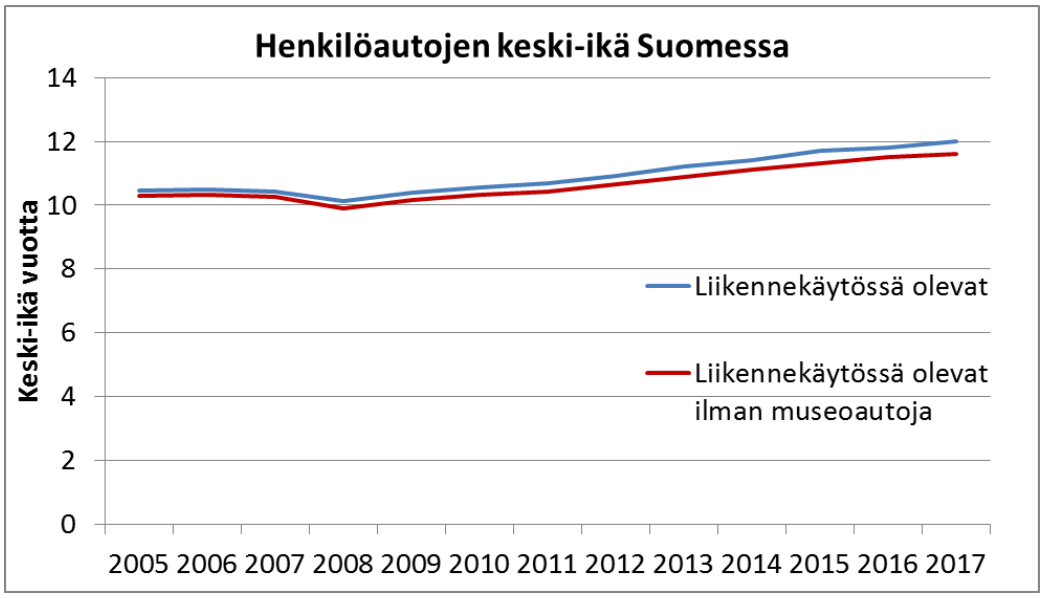

Mikäli Komission esittämä toimintasuunnitelma toteutuu, Trafi on sitoutunut antamaan oman panoksensa kaikissa niissä toimenpiteissä, joissa se on toimivaltainen.

Marko Sillanpää
tieliikennejohtaja

Kari Hakuli
johtava asiantuntija